

Miljöenhetens information om hygienlokaler

Information om hygienlokaler

Nedan finns en sammanställning av regler och rekommendationer ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt som gäller för hygienverksamheter där allmänheten erbjuds behandling som innebär risk för blodsmitta eller annan smitta genom att stickande eller skärande verktyg används.

Anmälan

Du som ska bedriva yrkesmässig hygienisk verksamhet som innebär risk för blodsmitta eller annan smitta genom att skärande eller stickande verktyg används måste först, dvs innan verksamheten påbörjas, göra en skriftlig anmälan till Miljöenheten. Nedan följer exempel på verksamheter som omfattas av kravet på anmälan:

- akupunktur
- piercing
- öronhåltagning
- tatuering
- fotvård
- rakning

En anmälningsblankett finns att hämta på kommunens hemsida eller i kommunhuset. Du kan också kontakta Miljöenheten för mer information eller för att få en blankett skickad till dig. Senast sex veckor innan verksamheten startar ska en komplett anmälan vara inlämnad. Ny verksamhet i redan anmäld lokal är också anmälningspliktig, t.ex. om du utökar din tatueringerverksamhet med piercing. Om en anmälan inte lämnas in före verksamheten startar riskerar du att få betala en miljösanktionsavgift.

Att driva hygienlokal

Egenkontroll

Du som bedriver verksamhet ska enligt miljöbalken ha den kunskap som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot olägenheter, framförallt mot smitta. Genom att ha en fungerande egenkontroll kan du uppvisa att du följer lagen och att du därigenom vet vilka risker som finns med din verksamhet samt vilka åtgärder du har vidtagit mot dem. Vad som ska ingå i egenkontrollen styrs bland annat av din behandlingsform och utrustning och egenkontrollen ska vara anpassad till just din verksamhet. Egenkontrollen ska förvaras åtkomligt för alla som arbetar i lokalen och det ska vara ett levande dokument.

Egenkontrollen ska vara skriftligt dokumenterad och bör innehålla minst följande punkter:

1. Ansvarsfördelning

En klar ansvarsfördelning ska finnas. Det ska framgå vem som ansvarar för vad i verksamheten och egenkontrollen. Detta betyder inte att ansvarig person själv måste göra arbetsuppgiften utan att den ska se till att den blir gjord på rätt sätt. Vem är t.ex. städansvarig osv.?

2. Avfall

Det ska finnas rutiner för hantering av avfall. När farligt avfall avlämnas till godkänd avfallsmottagare ska mängd, typ av avfall och vart det lämnas dokumenteras.

3. Kemikalier

Säkerhetsdatablad ska finnas i lokalen. Du ska ha en förteckning över de kemiska produkter som används i din verksamhet och som kan vara farliga för hälsan eller miljön. I Sverige ska alla företag sträva efter att minimera sina kemikalieinköp och, där det är möjligt, byta ut mot mindre farliga kemikalier.

4. Kompetensutveckling

Kartlägg vilken kunskap och utbildning som finns inom verksamheten. Det blir således enklare att avgöra vilka områden som behöver ny eller fördjupad kunskap, t ex nya behandlingsmetoder, utrustning, etc. Glöm inte att skaffa kunskap om lagändringar.

5. Rengöring av utrustning

Det ska framgå vilka rutiner som finns, ansvarsfördelning och omfattning av rengöringen. T ex vilka desinfektionsmedel som används och hur de ska användas för ett fullgott resultat. Där verktygen rengörs och steriliseras rekommenderas du att anslå rutinerna för rengöring (tid, temp, och kemikaliedosering).

6. Smittskydd vid misstänkt hälsorisk

Den som ger hygienisk behandling ska alltid följa i förväg uppgjorda rutiner. Rutiner ska finnas för att kontrollera om kunden innan behandling har någon sjukdom som kan påverkas negativt eller om det finns smittrisk som hindrar behandling. Detta är speciellt viktigt när man misstänker att en kund kan vara smittbärare. Vilka sorters virus och bakterier kan din utrustning neutralisera? Hur gör du så att eventuell smitta inte sprids vidare?

7. Städ rutiner

I städrutinerna ska ansvarsfördelning, utrustning och omfattning ingå. Gör rutiner för den städning som sker dagligen, en gång i veckan och vid storstädning. Sätt gärna upp en kopia av städrutinerna på insidan av dörren till städsåpet. Rutiner för rengöring av städutrustning ska också finnas.

Lokalens utformning

Lokalen och inredningen ska vara funktionellt utformade, anpassade för verksamheten samt lätta att göra rena. Textila material som till exempel heltäckningsmatta och golvmattor är olämpliga att ha i behandlingsutrymmet. Om behandlingslokalen ligger i anslutning till bostaden får varken lokalerna eller bostaden vara genomgångsrum. En lokal för hygienisk behandling bör inte användas till annan verksamhet.

Det ska finnas särskilda utrymmen med arbetsbänkar samt rinnande kallt och varmt vatten för rengöring, desinfektion och sterilisering i de fall då detta är nödvändigt. I behandlingslokalen ska finnas ett separat och lämpligt placerat handtvättställ med rinnande varm- och kallvatten samt flytande tvål och engångshanddukar. Det ska även finnas särskilt frånluftsventilerat utrymme för städmaterial och utslagsvask för smuts- och städvatten med

tillgång till rinnande kall-och varmvatten. Lokalen ska ha tillgång till toalett med handfat, flytande tvål och engångshanddukar. I de fall behandlingslokalen är inrättad i del av bostaden ska det finnas en toalett som endast är avsedd för verksamheten.

Ventilationen i lokalen måste ge tillräcklig luftväxling. Uteluftflödet ska vara minst 7 liter/sekund för varje person som samtidigt beräknas uppehålla sig i lokalen. Dessutom bör ett tillägg på 0,35 l/s per m² golvarea göras så att hänsyn tas till föroreningar från andra källor än människor. Där kemiska ämnen hanteras eller där det av andra skäl kan vara behövt bör ventilationen förstärkas med punktutsug. Resultat av en obligatorisk ventilationskontroll (OVK) eller annan luftflödesmätning ska finnas dokumenterad i egenkontrollen.

Hygien

Den som arbetar med yrkesmässig hygienisk verksamhet ska tillämpa god handhygien och vara medveten om vilka risker som finns. Genom god hygien förhindrar du att olika former av smitta sprids. Vid behandling med stickande eller skärande verktyg finns det risk för blodsmitta, men det finns även risk för spridning av hudinfektioner. God hygien bidrar till både kundens och personalens trevnad. Instrument, redskap och produkter som används ska vara i sådant skick och skötas så att risken för smittspridning begränsas. Tvätta dina händer före och efter varje behandling. Använd handdesinfektion eller motsvarande. Använd skyddshandskar av engångstyp där det är möjligt.

Eftersom smittbärare kan vara helt symptomfria är det alltid viktigt att rengöra instrumenten efter goda fasta rutiner. I första hand ska engångsmaterial användas. I andra hand ska instrument kunna rengöras, desinficeras och steriliseras. Se till att det finns tillräckligt många verktyg så att det alltid finns rena verktyg. Rena verktyg ska förvaras avskilt. Om det förekommer skärande eller stickande avfall (exempelvis använda knivblad, nålar och skalpeller) kan dessa vara smittförande om de varit i kontakt med kroppsvätskor.

Avfallshantering

Avfall från yrkesmässig hygienisk verksamhet kan till stor del jämföras med hushållsavfall, där vissa typer av avfall, till exempel stickande och skärande avfall, ska hanteras på ett visst sätt. Stickande och skärande avfall hanteras som riskavfall och ska förpackas så att ingen person vid sophantering kan skada sig. Lysrör, batterier och färgrester som klassas som farligt avfall ska hanteras separat och tas om hand på särskilt sätt. Du som verksamhetsutövare behöver anteckna uppgifter om ditt farliga avfall och sedan rapportera in detta till Naturvårdsverket i samband med att det ska transporteras. Som verksamhetsutövare kan du själv transportera ditt farliga avfall. För att få göra detta krävs tillstånd eller anmälan hos Länsstyrelsen i Skåne. Alternativet är att anlita ett företag för upphämtning. Apoteket tar inte emot avfall från verksamheter.

Ambulerande verksamhet

För dig som väljer att inte ha en lokal att utföra behandling i utan utövar verksamheten som ambulerande gäller i stort sätt samma förutsättningar. Verksamheten ska anmälas senast sex veckor innan verksamheten startar i den kommun där verksamheten utgår ifrån. Det ska finnas ett för verksamheten avskilt och särskilt anpassat rengöringsutrymme där all rengöring sker, se mer under lokalens utformning.

Vill du veta mer?

Det finns mycket lagstiftning som du skall känna till och det är upp till dig själv att ta reda på det. Men följande lagstiftning är bra om du känner till:

Miljöbalken (SFS 1998:808) Miljöbalken är den grundläggande författningen inom miljöområdet. Den inkluderar bland annat de allmänna hänsynsreglerna (2 kap.) och bestämmelser om egenkontroll (26 kap. 19 §). Miljöbalken och övrig lagstiftning hittar ni på <http://www.riksdagen.se>.

Förordningen om verksamhetsutövares egenkontroll (SFS 1998:901) Förordningen innehåller bestämmelser om egenkontroll. Gäller för alla tillstånds- eller anmälningspliktiga verksamheter enligt 9 eller 11-14 kapitlet i miljöbalken.

Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (SFS 1998:899) Denna förordning gäller miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd enligt 9 kap. miljöbalken. Enligt 38 § är det förbjudet att utan anmälan driva yrkesmässig hygienisk verksamhet.

Socialstyrelsens Allmänna råd 2006:4 om yrkesmässig hygienisk verksamhet

Folkhälsomyndighetens allmänna råd om:

– Ventilation (FoHMFS 2014:18)

De allmänna råden och tillhörande handböcker finns på Folkhälsomyndighetens hemsida, www.folkhalsomyndigheten.se

Avfallsförordningen (SFS 2011:927)

Innehåller bestämmelser om hantering av avfall, inklusive farligt avfall.

Kemikalieinspektionens föreskrifter

Kemiska produkter och biotekniska organismer (KIFS 2008:2) – innehåller bl.a. bestämmelser om hantering av kemikalier.

Kommuner i samverkan

Staffanstorps
kommun

Burlövs kommun

SVEDALA KOMMUN

Informationsmaterialet har tagits fram i samarbete mellan kommunernas miljöavdelningar